

Litteraturstudier med utforsking og analyse av styringsdokumenter, forskningsartikler og pedagogiske tekster

Digital skrivekveld m/biblioteket 20.4.22

Beate Lund – Høgskolelektor i pedagogikk BLU – LUSP/PIL
Kjartan Belseth – Førstelektor i pedagogikk BLU – LUSP/PIL

Den litterære oppgaven

(Bergsland & Jæger, 2014; Dalland, 2020)

- I den litterære oppgaven henter du data fra eksisterende fagkunnskap, forskning og teori. Det du er ute etter å finne, vil påvirke hvilke data du ser etter.
- Når du har samlet deg om et tema og notert det du allerede vet om det, er tiden inne til å gjøre deg kjent med litteraturen på området. Det kan hjelpe deg til tydeligere å se hva det er innenfor temaområdet du ønsker å skrive om.

Litteraturstudier

(Dysthe et al., 2010; Johannesen et al., 2016)

- **Litteraturstudier kan gjøres på ulike måter**

Ambisjonen må være å ha en gjennomgående god struktur i både gjennomføring og rapportering. Det er imidlertid noen krav som må være oppfylt: problemstilling og formål, søk, gjennomgang, analyse og diskusjon av materialet.

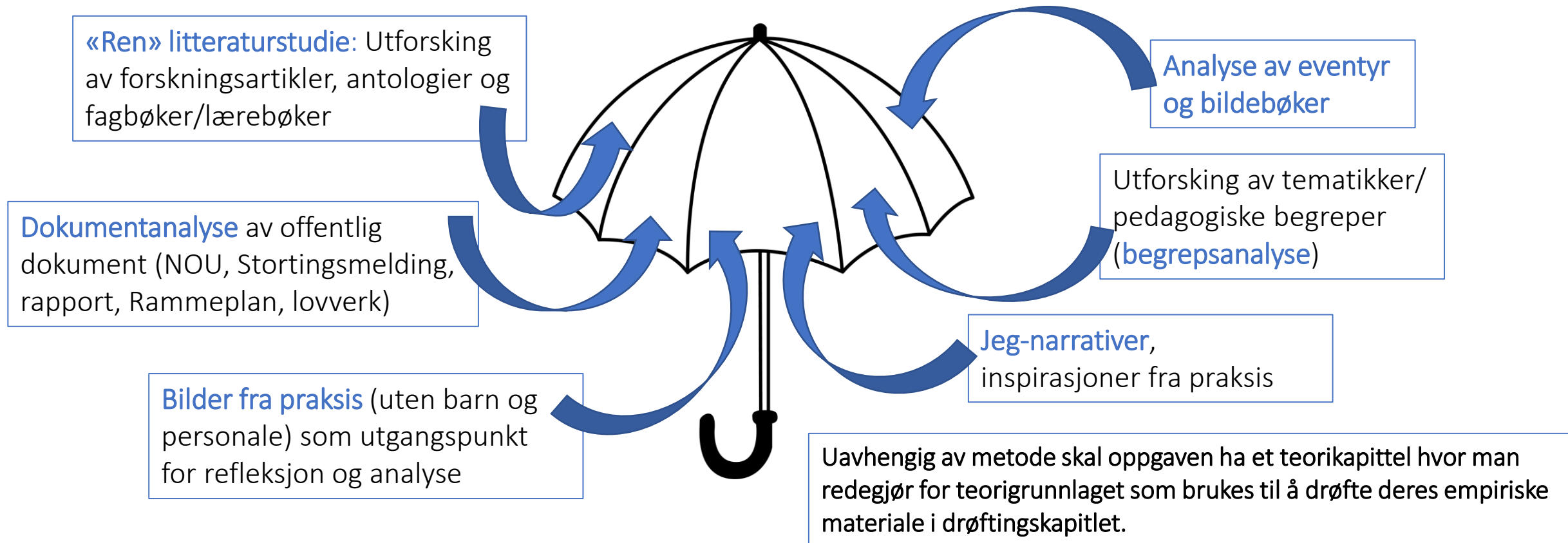
- **Å søke etter kilder**

Når du så begynner å oppsøke kilder, går du i første omgang til den litteraturen som er oppgitt i faget eller studiet. For en større oppgave til det være nødvendig å søke etter litteratur på bibliotek eller Internett. Se på litteraturlister og hvilke ord som blir brukt = lettere å søke. Begynn med artikler som nylig er publisert, og som dermed trolig vil ha oppdaterte litteraturlister.

Ulike typer metode(r) innenfor den litterære oppgaven/litteraturstudier hos BLU

LITTERÆR OPPGAVE/LITTERATURSTUDIER

Dokumenter og hvordan anvende dem

Dokumentanalyse krever systematisk informasjonssøking og kildekritisk gjennomgang

I analysearbeidet:

Dokumenter må vurderes ut fra troverdighet, representativitet og har relevans og betydning for problemstillingen.

- Kildekritikk er viktig! **Intern** kritikk: vurdering og fortolkning av hva forfatteren har ment.
- **Ekstern** kritikk: er dokumentet autentisk og ikke et plagiat
- **Vurdering av innhold:** (fra Johannessen et al., 2016, s. 102-104)
- Hva skrives det om? Hva skrives det lite om? Hva skrives det ikke om?
- **Tolkning - å forstå innholdet:**
- Hva forteller innholdet? Hva står egentlig i teksten? Finnes det en mening mellom linjene?

Dokumentanalyse

- Dokumenter i forskningssammenhenger er overlevert materiale fra en situasjon i fortiden.
- Dokumenter kan være alt for offentlige dokumenter som stortingsmeldinger, årsrapporter til fotografier, dagbøker og brev.
- Dokumenter kan være objektet for forskningen eller kilder til forskningen, kan være både hovedkilder og tilleggsdata.
- Dokumentanalyse tar for seg levninger fra fortiden som analyseres ut fra forskerens ståsted.
- Dokumenter sier noe om forfatterne, deres virkelighetsforståelse, meninger, faktabeskrivelser som forfatterne ønsker å presentere.
- Benyttes ofte i kombinasjon med litteraturstudier.
- Dokumentanalyse kan brukes til å avdekke f.eks prosesser, (...) utvikling i normer og praksiser innenfor og blant organisasjoner, (...) etablering av og forandring i maktrelasjoner (...) (Lynggaard, 2012, s. 153)

Tematikker/pedagogiske begrep

(Kurunmäki & Marjanen, 2018)

"You shall know a word by the company it keeps"

- Et begrep er et ord som inneholder flere historier. Et begrep kan forstås/tolkes på flere måter, og derfor også diskuteres.
- I en begrepsanalyse undersøker man bruken av det utvalgte begrepet. Hvordan virker begrepet i sammenheng med barn, barndom og barnehage.
- Undersøke: begrepets vanlige bruksområder. Hvordan brukes begrepet? Når, og i hvilke sammenhenger brukes begrepet?
- Ved å undersøke et begrep og begrepets historie kan man oppdage "det usagte" eller maktstrukturer og/eller diskurser man ellers kanskje ikke ville ha oppdaget.

Jeg-narrativer/fortellinger (Jensen & Ulleberg, 2019)

- I den narrative tradisjonen knytter man sammen teoretiske begreper med utviklingen av praksis. Slike historier kan være et fruktbart bidrag til kunnskapsutvikling og profesjonsutøvelse.

Historier er artikulert, men de er en artikulert måte å fange noe av det uartikulerte eller analoge i kommunikasjonen. I motsetning til teoretiske begreper og generelle utsagn bærer de i seg implisitte meninger som er av samme karakter som de uartikulerte.

Ved å forstå oss selv i lys av vår livshistorie, kulturelle bakgrunn og klasses tilhørighet kan vi også rette søkelyset mot den måte vi utøver yrket vårt på, og hvordan vi møter brukere i konkrete situasjoner.

Det narrative perspektivet er betydningsfullt for læring og sosialisering. Man kan se pedagogisk virksomhet fra mange vinkler knyttet til historietenkning (...) Økt oppmerksomhet i forbindelse å undersøke hvordan barnas fortellinger beskriver og former dagliglivet og virkeligheten nevnes i både skole, barnehage og barnevernfaglig arbeid.

Kilder

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (red.) (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Cappelen Damm Akademisk.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utgave). Gyldendal Akademisk.

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T.L. (2010). *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning* (2. utgave). Abstrakt Forlag.

Jensen, P. & Ulleberg, I. (2019). *Mellom ordene. Kommunikasjon i profesjonell praksis* (2. utgave). Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 14: Narrativer.

Johannessen, A., Tufta, P.A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utgave). Abstrakt Forlag. Kap. 6: Dokumentanalyse og litteraturstudier.

Kurunmäki, J. & Marjanen, J. (2018). Begreppshistoria. I K. Boréus & G. Bergström (red.) *Textens mening och makt* (s. 179-216). Studentlitteratur.

Lynggaard, K. (2012). Dokumentanalyse. I S. Brinkmann & T. Tanggaard (red.). *Kvalitative metoder. Empiri og teoriutvikling* (s. 153-170). Gyldendal Akademisk.